

שלושים למותו של צביקה, 22 אוגוסט 2006

כשאדם חיי אנו חוגגים את יום הולדתו. משפחתו ואוהביו נפגשים, שמחים, חוגגים. אחרי מותו אנו מתחילים לספור את אובדנו, את חסרונו בחיינו. יום, שבוע, שלושים... אותה משפחה, אותם חברים ואותה אהבה עצומה רק עצובה, עצובה נורא... ב 24 ביולי נהרג אהובינו צביקה ומאז אנו סופרים את הימים בלעדיו.

אדם לא בוחר את מותו. הוא בא אל העולם הזה מתוך מעשה של תשוקה ואהבה ואיננו יודע מתי ואיך יעזבינו. רס"ן יוסף שריג, מקיבוץ בית השיטה, נהרג ברמת הגולן באוקטובר 1973. הוא כתב:

**מותי בא לי פתע
כאחד האדם ידעתי כי קרב
ושבע חייתי
בתום, בעוז ובתפארת
בכחול בירוק
ובטעם המיסתורין והדבש
של היפה
מותי בא לי פתע
ואיני זוכר אם ברעם-האש
או בין קירות הפח הזועקים
או שמא בלבן-לבן
הדומם לבסוף
עכשיו אני איני זוכר
מותי בא לי פתע.**

מותו של צביקי הפתיע אותו והפתיע את כולנו אבל נדמה לי שצביקה מת מאושר. הוא עזב אותנו בתוך עשייה, עשייה של הדבר שמילא את חייו במשך למעלה מעשרים שנה, עשייה שהיתה אהובה עליו כל כך. הוא יצא לטיסתו האחרונה מהבית אותו בחר או כמו שאורנה הציגה את זה "קודם את הגינה הוא בדק ורק אחר כך קנה את הבית". הוא יצא מהמיטה אותה חלק מגיל כל כך צעיר עם ארנה, חברתו, אהובתו, החצי השני שלו. הוא יצא לטיסתו האחרונה כשבבית ישנות בשלווה שלוש בנותיו המדהימות, יולי, מיקה ואיה, או בכינויין המוכר יותר: "ההרמון של צביקה". הוא הלך לטיסתו האחרונה מתוך אמונה בחייל, בדרך, בחבריו לדרך. הוא הלך בבטחון עצמי הקיים באותם אנשים שהילה בלתי נראית של אהבה עוטפת אותם. - הוא היה אדם שלם ומאושר.

ביום הזכרון האחרון שמתי לב פתאום איך במקרים רבים נבחרת תמונה אחת בודדה, להיות זו שתשמר אצלנו את זיכרון אהובינו שמת. "תמונה טובה" הנשלפת מן האלבום ברגע של כאב גדול, הופכת להיות סמן בודד לעולם שלם שנעצר, לאדם שלם שאיננו עוד. כשאיה ואני בחרנו במחשב את תמונתך כשאתה מציץ מבין עציצי סחלבים בטיול בת המצווה של מיקוש להולנד, לא היתה בי המחשבה ההיא, הקודמת, ובכל זאת כל מה שחיפשנו, אך כל מה שרצינו להגיד עליך

מבצבץ מאותה תמונה. היה ברור שכל מי שהכיר אותך יראה מייד את העיניים הממזריות, את החיוך... את זה שאתה כאילו רק במיקרה מושא הצילום ולא הצלם... את הדיבור שלך עם הצלמת... את היופי שמקיף אותך בתצלום כאותם צמחים נדירים שגידלת בביתך, כמו סחלבים, כל בת שונה ויפה מראותה, כל אחת דורשת את הטיפול המדויק והיחודי לה שרק ארנה ואתה מודעים לפרטיו, כל כך שונות אחת מרעותה אך שוכנות בהרמוניה באותה חממה, באותו הבית. תמונה אחת נבחרה שרואים בה הכל אבל בעצם מה שרציתי לאמר זה ההפך בדיוק. אני רוצה לבקש שנזכור אותך גם מתמונות אחרות, גם בפריימים נוספים פחות מושלמים, שנזכור פנים מגוונות ושונות שלך, שנזכור מיכלול... שנזכור את צביקה כפי שהיה בחיו או בלשונו של אייל, שנחיה עם זכרו ולא את זכרו.

אם היית יודע שאני עומדת לצטט את ביאליק לסיום, בטח היית פורץ בצחוק אבל האמת היא שכלל לא ידעתי שביאליק כתב את השיר הזה אבל הוא מתנגן לי בראש שוב ושוב מאז שארנה בקשה שאדבר היום. הלואי שידעתי לשיר אז הייתי שרה לכם אותו אבל עדיף שלא, אך אני רק אקרא אותו, לארנה, איה, מיקה ויולי, לתלמה ואלי, לאורי, פלג, וחגי, למרק נציג משפחת בר-שי, ולכל מי שחושב עליך וחסר אותך צביקה, וכךכה הוא כתב חיים נחמן:

**אחרי מותי סיפדו ככה לי:
"היה איש - וראו: איננו עוד:
קודם זמנו מת האיש הזה,
ושירת חייו באמצע נפסקה;
וצר! עוד מזמור אחד היה לו -
והנה אבד המזמור לעד,
אבד לעד!"**

...

**וגדול מאוד, מאוד הכאב!
היה איש - וראו: איננו עוד,
ושירת חייו באמצע נפסקה;
עוד שיר מזמור אחד היה לו,
והנה אבד המזמור לעד,
אבד לעד!"**